

Västmanland

{ V. Löfsta socken, Västmanlands Län.
~~Fästmanland~~ Torstuna hd

Anteckningar av, Erik Heden Flarösta Heby.

Blotvinna, Segerbrunn, midsommarbygg,
 sed vid släkt, sägen om Sala gruva, kryddskitt

På Vangjö ägor i V. Löfsta socken intill Fårdäjo
 finnes ett ganska högt berg, som heter Skansberg.
 Där finnas ringar och andra märken kring berget
 som tyda på att det har gått någon segelled
 därförbi, det säges även, att en båt strandat
 nedom berget, och uppe kring toppen av berget
 synes även lämningar efter en stenvägg, som
 tyda på att berget varit befastat. (65.)

I byarna hte varstans finnes lämningar efter
 gamla älvkvarnar, som för användes då man
 ville bota sjukdom, hos folk och djur, man
 lade i nalar, knappar, spik, o. d.

Om man sitter under en bro, som leder över
 en bäck, tre torsdagsnätter och spelar (utan
 rädsla) kommer den första natten en flädd
 djur flytande i vattnet, den andra natten ska
 näcken komma spelande och den tredje de
 onde yälv, stannar man ändå så skall man
 kunna spela vad man vill.

Man skall leta ut en syrenblomma med fem
 blad och äta upp den och det man önskar sig
 i samma ögonblick som sväger den, skall man
 få.

9.
Man tager en fyrveppling och lagger under kud-
den och det man drömmer under natten skall gå
i fullbordan.

När barnen byta tänder, tager man den tappra
tanden och slungar i spisen och ber om en bens
i stället för en guld tand.

Om det blir ett svstånd mellan klovagnen oc-
den närmast efterkommande skjutsen, skall det be-
flera hñ från det håll varifrån de komma.

Den som kryper under klovagnen skall kunna
se i synel. Men om han kryper tillbaks omvä-
bart samma väg, så gör det ingenting.

Barn som äro födda med segerkruva, om de
gå bring en eldsvåda, med denna prä krum
astadkommer det att elden eji sprides utan slo-
nar i stället. Man gömmer nämligen segerkruva

Man skall taga nio sorters blommor och nio
av varje slag och lagga den under kudden en
midsommarnatt. Då skall man drömma om
sin blivande.

Skärtorsdagsnatten skall man äta upp nio
styckna skömeningar baklänges / börja med stjär-
ntan att man säger något, inte heller får man
dricka, sedan under sömnen skall man drömma
att en kommer och giver en dricka och denna
skall bliva ens maka.

(man)
Om tre torsdagsnätter står vid en korsväg,
skall den tredje natten ens blivande visa sig

Det är en backe i Flösta V. Lösta socken, som kallas för Kolerabacken, den har för varit begravningsplats när koleran gick i Sverige.

Om man går bort på jul- eller påskdagen får man en askpåse på ryggen, det är neringen att man de dagarna skall hålla sig hemma.

När en luhugla flyger kring boningshusen och skriker om nätterna, så bädar det att det snart skall bli en död.

Om man möter tre manns personer då man skall uträtta något ärende, bädar det lycka, men möter man tre kvinnspersoner bädar det otur.

Om en ekorre springer över vägen, går det illa på förden.

Om man en påskmorgon går baklänges och sopar golvet, så skall man få se, sin blivande make stå där vid dören.

En ko drunknade i Löve mossen i V. Lösta socken och klaven hittades en mansålder senare i Flösta källa i Åluna socken. Mellan den källan och mossen skall gå en förbindelse genom kallädar.

Om man drager ett lakan midsommarnatten i gräset och tager upp daggen i det, sedan kramar nr det och giver korna, så skola de mjölka bra under det kommande året.

En bonde skall ha stallet så byggt att hästarna stå med baken vänd åt bakugnen, för annars

skall han hava otur med sina hästar.

Om man vid slaktning biter i kött som rör sig, skall man få gott minne och bli lättlord

En sägen om Lala silvergruvas brorsdel, som skall finnas på V. Lövsta prostgårds-ägor, lyde Prosten skulle till en grannsocken och hålla predikan. Han stückade drängen till skogen efter hästen. När drängen kom till skogen, kom han till en hullfallen gran, på vars rötte det fanns silver men när han skulle taga d blev han stående där och kunde rite komma därifrån. När han inte kom hem, gick prost efter honom. Då han träffade drängen stående vid granen, så läste han honom loss. Det sägs, att när de torn i Heby samhälle blir uppförda så skall brorsgruvan till Lala silvergruva påträffas.

Namn på dagarna i påskveckan.

Svulten - Måndag

Fet - Tisdag

Åsk - Onsdag

Skär - Torsdag

Lång - Fredag

Stäcke - Lördag

Påsk - Skick

Andag - Tusk

Måndag - Svulten

Tisdag - Fetgris

Onsdag - Åskfjäs

Torsdag - Skärkuse

Fredag - Långlat

Lördag - Stäckhoff

Påskdagen - Påskläsk

Andag - Andagtsk

Om kryckestät.

Seden är så; att några ungdomar i trakten under tiden mellan 1-3 lysningsdagen uppväckt brudparet eller kontrahenterna, som de kallas. Uppväckningen skall ske vid brudens hem, med en kryckegrän eller björk; sommaren björk, vintern grän. Trännen skall vara kljven några meter från marken, den skall barkas utom i toppen, sedan lindas den med blått och gult papper. På mitten av trädet sättes upp en låda, som kontrahenternas förnamn är inristat på, på sommaren skall den vara genskuren, på vintern sättes gus i den. Man väljas på ett lämpligt ställe ett stycke från gården, där uppväckningen skall ske. Först kommer förriiddarna, som skall vara minst fem till antalet, en i spetsen talmannen. Han skall ha en kumpet eller näverhorn som han blåser i under färdens tid. Sedan kommer vagnen med björken eller gränen. Efter den kommer en skyuts med sex flickor som skall vara vettiga, samt smyckade med blommor i håret. De skola sjunga medan gränen reses. Under färdens tid sjunges och spelas det. När man kommer sig gården stannar kryckestädet utom förriiddarna vilka rida fram och omtala att de komma för att uppväcka brudparet. Skulle de ej välkommas av brudparet, så att de icke rättighet att resa kryckegränen. Men välkommas de däremot välkomna så rida förriiddarna tillbaka till sällskapet och alla följas åt fram. När de komma fram, reses gränen på gården under tiden sjunga flickorna. När gränen är rest, så lyckönskar talmannen det uppväckade brudparet: han yttrar då blott

6

annat. Leve kontraktenterna, leve de hurra. o.
Vanligtvis bjuder brudparet de samlade på
kaffe eller något dylikt, sedan blir det
vanligen dans. Kyrkegraven skall vara minst
tio meter lång. Allt som är med skall vara
utskytt, såväl människor, hästar, åkdon, o. s. v.
ju gamlare saker dess bättre är det.